

10 ACCIONS PER A UNA ESTRATÈGIA ABOLICIONISTA

Fòrum valencià per a l'abolició de la prostitució

La prostitució és una forma de violència de gènere perquè les dones que es veuen obligades a prostituir-se pateixen tot tipus de violències: sexuals, psicològiques i econòmiques. Així ho reconeixen tractats internacionals ratificats per Espanya, els quals tenen eficàcia normativa directa, com ara el Conveni d'Istanbul de 2011, la Convenció de Nova York de 1979, i el Conveni de Lake Success de 1949.

La Comunitat Valenciana, per tal d'acomplir aquest marc normatiu, ha assumit el compromís de liderar el procés per a abolir la prostitució a Espanya, i així, avançar en la consecució d'una societat més igualitària i respectuosa amb els drets de les dones.

Dins d'aquesta estratègia s'emmarca el Fòrum Valencià per a l'Abolició de la Prostitució, creat el 25 de febrer de 2021, amb l'objectiu d'analitzar, diagnosticar i proposar accions tendents d'acabar amb la prostitució. En aquest fòrum han participat més de trenta persones expertes provinents de l'àmbit jurídic, administracions públiques, societat civil i universitats.

Les mesures contingudes en aquest document, que són una selecció de les proposades en el Fòrum, pretenen contribuir a l'abolició de la prostitució a través de reformes normatives que sancionen la demanda de prostitució i oferisquen assistència a les dones prostituïdes; i de la formació i sensibilització dels professionals que estan en contacte amb aquestes dones, i de la ciutadania en general.

La complexitat de la realitat de la prostitució, que es caracteritza per tindre nombroses ramificacions i diferents expressions, exigeix adoptar una mirada ampla per a acabar amb ella, en la qual participen totes les administracions públiques. Per això, presentem les 10 accions per a una estratègia abolicionista de la prostitució.

10 ACCIONS PER A UNA ESTRATÈGIA ABOLICIONISTA

Fòrum valencià per a l'abolició de la prostitució

Amb l'objectiu d'aconseguir un marc legislatiu abolicionista des de la Generalitat Valenciana, s'instarà l'Estat espanyol:

1. L'aprovació d'una Llei integral per a l'abolició de la prostitució.

Per a garantir la protecció de les víctimes és necessari abordar la prostitució des d'un enfocament de drets humans i de promoció de la igualtat, com fan els pioners models suec i francès. En aquest sentit, l'Estat espanyol ha assumit compromisos internacionals en matèria de drets humans i de protecció enfront de la violència contra les dones, com el Conveni d'Istanbul, que exigeixen el **reconeixement de les dones prostituïdes com a víctimes de violència de gènere**. Aquest reconeixement hauria de quedar plasmat en la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere; en la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta; i en la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'estatut de la víctima del delict.

L'aprovació d'una Llei integral per a l'abolició de totes les formes de prostitució és la resposta més contundent, que a més ha sigut reclamada per part de tots els col·lectius abolicionistes.

Aquesta Llei integral haurà d'abordar l'erradicació de la prostitució, explotació sexual i tracta, des de tres pilars fonamentals:

- **La persecució del proxenetisme en totes les seues formes:** es considerarà proxenetisme els actes de promoció, facilitació, inducció, explotació, afavoriment i aquells tendents de mantindre una persona en situació de prostitució aliena **amb ànim lucratiu**, encara que concórrega consentiment de la persona prostituïda. **Això comportarà la introducció de nous tipus delictius en el Codi Penal, com la tercera locativa** (lloguer per part d'un tercer d'un local o habitatge per a la prostitució) **o el rufianisme, en la seua forma actual coneguda com lover-boy** (inducció a la prostitució per part de la parella sentimental de la víctima).
- **La sanció penal de la demanda i compra de sexe de qualsevol naturalesa:** se sancionarà a tot aquell que sol·licite, accepte o obtinga, a canvi d'una remuneració o promesa, una relació sexual amb les persones que es troben en situació de prostitució. S'entén que la demanda és condició *sine qua non* per a l'existència de la prostitució i que la absència de tipificació penal en última instància legitima la demanda i compra de serveis sexuals.
- **La protecció de les víctimes, que són totes les dones en situació de prostitució.**

10 ACCIONS PER A UNA ESTRATÈGIA ABOLICIONISTA

Fòrum valencià per a l'abolició de la prostitució

A més, incorporarà modificacions en els àmbits següents:

- **Modificació de la Llei d'estrangeria, per a incloure una via de regularització a les dones en situació de prostitució**

Actualment, la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, contempla la possibilitat d'expulsar del territori nacional les persones que es troben en situació irregular a Espanya, la qual cosa és considerada una infracció greu. Això deixa en una situació de total vulnerabilitat les dones prostituïdes sense permís de residència, que s'estima que són una majoria dins del 90% de les dones prostituïdes a Espanya.

Per aquest motiu resulta necessari modificar la Llei d'estrangeria, des de dos enfocaments:

- **Eliminació del requisit de col·laboració de la víctima en la investigació per a accedir al retorn assistit o a la regularització.** Hauria de ser determinant tan sols la condició de víctima per a la seua concessió, ja que ha de prevaldre el benestar de la víctima d'un delictes molt greu, que pot trobar-se en circumstàncies molt delicades.
- **Creació d'itineraris de regularització de les dones estrangeres en situació de prostitució a través de tres possibles vies:**
 - a) Articular una regularització extraordinària.
 - b) Revisar els procediments d'obtenció de permisos de residència i treball previstos en la Llei 4/2000 i en el seu Reglament, per a adaptar-los a la situació de les dones.
 - c) Preveure un itinerari d'eixida de la prostitució i inserció sociolaboral, que vaja acompanyat de permisos de residència i treball temporals que es renoven fins a obtenir-ne el definitiu.
- **Eliminació de la sanció administrativa a les dones en situació de prostitució modificant de la Llei de seguretat ciutadana.**

10 ACCIONS PER A UNA ESTRATÈGIA ABOLICIONISTA

Fòrum valencià per a l'abolició de la prostitució

L'enfocament prohibicionista i de seguretat de la Llei 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana i, especialment, el seu art. 36.11: “Els agents de l'autoritat requeriran les persones que oferisquen aquests serveis perquè s'abstinguen de fer-ho en aquests llocs, informant-los que la inobservança d'aquest requeriment podria constituir una infracció del paràgraf 6 d'aquest article”, preveu en l'actualitat la sanció de les dones en situació de prostitució, la qual cosa les sotmet a una major situació de vulnerabilitat i estigma. Es proposa la derogació de l'apartat 11 de l'art. 36.

10 ACCIONS PER A UNA ESTRATÈGIA ABOLICIONISTA

Fòrum valencià per a l'abolició de la prostitució

La Generalitat Valenciana, en l'àmbit de les seues competències, promourà amb caràcter immediat les mesures següents per a garantir la protecció i el reconeixement de drets de les dones en situació de prostitució a la nostra Comunitat.

2. Reconeixement de les dones prostituïdes com a víctimes de violència de gènere.

Actualment, la Llei 7/2012, de 23 de novembre, de la Generalitat, integral contra la violència sobre la dona, contempla la tracta amb finalitats d'explotació sexual com una manifestació de violència de gènere, però no estén aquest reconeixement a tota mena de prostitució.

Els convenis internacionals en matèria de drets humans, de lluita contra el tràfic i de protecció enfront de la violència contra les dones (Conveni d'Istanbul) de directa aplicació obliguen a **reconéixer les dones prostituïdes com a víctimes de violència de gènere**. Això suposa **garantir l'accés a les dones prostituïdes a tots els drets i recursos assistencials que protegeixen les víctimes de violència de gènere**. Gràcies a aquest reconeixement, totes les dones prostituïdes, independentment de les seues circumstàncies, tindrien dret a l'assistència jurídica gratuïta, als recursos socio-sanitaris de serveis socials, a les mesures de protecció contemplades en l'Estatut de la Víctima i a tots els altres drets reconeguts per la legislació vigent.

3. Elaboració d'un model d'ordenança abolicionista

Els ajuntaments, a través de les **ordenances municipals**, tenen la competència i capacitat per a incorporar **l'abolició de la prostitució en l'àmbit local**. Els ajuntaments com a garants de la convivència i en el marc de les facultats que els atorga la legislació, tenen la legitimitat per a sancionar la prostitució com una forma de violència sexual i considerar-la com una activitat il·lícita i vulneradora de drets en l'espai públic. D'altra banda, han de promoure espais de convivència i la construcció d'una societat igualitària i lliure de violència de gènere.

El model d'ordenança abolicionista s'oferirà a tots els municipis valencians perquè puga sotmetre's a la seua aprovació pels seus respectius ajuntaments i té les característiques següents:

10 ACCIONS PER A UNA ESTRATÈGIA ABOLICIONISTA

Fòrum valencià per a l'abolició de la prostitució

1. S'inspira en els principis generals d'igualtat i no discriminació, així com per la defensa del dret a la vida i a la integritat física i moral de les dones en situació de prostitució.
2. Contempla una sanció administrativa per a les conductes de sol·licitud, negociació o acceptació, directa o indirecta, de serveis sexuals retribuïts en el municipi; així com les conductes que afavorisquen o promoguen el consum de prostitució o altres formes d'explotació sexual, el mercat de la prostitució i/o el turisme sexual, incloent-hi sancions de fins a 3.000 € per a les conductes tipificades de molt greus.
3. **En cap cas les conductes detallades poden suposar motiu de sanció per a les persones en situació de prostitució, que seran considerades com a víctimes.**

El model d'ordenança abolicionista apel·la a l'actuació coordinada dels municipis, mancomunitats, Federació Valenciana de Municipis i Províncies, diputacions i Generalitat Valenciana, per a la fixació de criteris comuns i l'impuls de la seua adopció.

4. Sanció administrativa a les persones propietàries d'establiments on té lloc la prostitució (tercera locativa)

Amb l'objectiu d'evitar la impunitat de les persones titulars dels immobles en els quals s'exerceix la prostitució, es modificarà la Llei 14/2010, de 3 de desembre, d'espectacles públics, activitats recreatives i establiments públics, per a incorporar com a infracció molt greu permetre o afavorir que en l'establiment es produïska l'explotació d'una persona prostituïda, fins i tot amb el seu consentiment. Aquesta infracció hauria de comportar, en qualsevol cas, la clausura del local, que s'hauria d'estendre fins i tot en el cas en què el responsable haja cessat en l'activitat i siga un altre qui en sol·licite l'obertura.

5. Prohibició dels espectacles i activitats públiques que inciten o fomenten la prostitució o qualsevol forma d'explotació sexual.

10 ACCIONS PER A UNA ESTRATÈGIA ABOLICIONISTA

Fòrum valencià per a l'abolició de la prostitució

L'art. 3 de la Llei 14/2010, de 3 de desembre, d'espectacles públics, activitats recreatives i establiments públics, **recollirà explícitament la prohibició dels espectacles i activitats recreatives que inciten o fomenten la prostitució, en tractar-se d'una forma de discriminació que atempta contra la dignitat humana.**

Aquesta prohibició comporta la **revisió del Catàleg d'espectacles i activitats.**

6. Sanció administrativa de la demanda de prostitució.

Se sancionarà administrativament els demandants de sexe, tant en locals públics com en les carreteres, a través de la Llei 14/2010, de 3 de desembre, d'espectacles públics, activitats recreatives i establiments públics, i de la Llei 6/1991, de 27 de març, de carreteres de la Comunitat Valenciana.

La normativa d'espectacles empara la sanció tant a prostituïdors com als amos de locals, i s'ampliarà per a sancionar al demandant de prostitució.

Part de la demanda i compra de sexe per pagament es produeix en les carreteres autonòmiques. Les dones prostituïdes en aquests espais es troben en una situació d'especial vulnerabilitat, atés que solen estar poc concorregudes i mal il·luminades. Per això, resulta necessari sancionar la demanda de sexe pagat en aquests llocs i, així, dissuadir aquestes conductes.

Per a això, s'ha d'introduir en la Llei 6/1991, de 27 de març, de carreteres de la Comunitat Valenciana, l'expressa prohibició de demandar sexe de pagament en les carreteres dependents de la Generalitat, contemplant com a infracció: *sol·licitar, negociar o acceptar, directament o indirectament, serveis sexuals retribuïts en els espais subjectes a aquesta llei.* Així mateix, aquesta modificació establirà expressament que, en cap cas, es podrà sancionar la persona prostituïda.

7. Sanció administrativa als establiments que realitzen publicitat sobre prostitució.

A través de la Llei 14/2010, de 3 de desembre, d'espectacles públics, activitats recreatives i establiments públics, se sancionarà la col·locació, el repartiment i la difusió per part del titular en el seu establiment de publicitat que promoga, afavorisca o fomenti el consum de prostitució. Així mateix, també se sancionarà els titulars quan permeten la col·locació, el repartiment i la difusió d'aquesta publicitat als seus establiments.

8. Habitatge: Garantia de recursos residencials a les dones prostituïdes

10 ACCIONS PER A UNA ESTRATÈGIA ABOLICIONISTA

Fòrum valencià per a l'abolició de la prostitució

La situació d'especial vulnerabilitat de les dones prostituïdes els impedeix accedir, en moltes ocasions, a un habitatge digne. A conseqüència d'això, moltes d'aquestes víctimes no troben alternativa a romandre en els habitatges que els proporcionen els proxenetes.

Per a revertir aquesta situació és necessari **augmentar el parc públic d'habitatges, així com els centres d'acolliment residencial d'urgència i d'acolliment temporal**. Així mateix, la situació d'especial vulnerabilitat que pateixen aquestes dones exigeix que se'ls considere com un col·lectiu prioritari per a accedir a aquests recursos residencials.

9. Incorporació sociolaboral: reforçament dels recursos formatius i sociolaborals específics per a les dones prostituïdes

Als problemes administratius als quals s'enfronten les dones, com a possibles multes, situació residencial irregular, dificultats per a homologar títols acadèmics, etc., se sumen problemes socials com l'estigma per haver exercit la prostitució o la falta de formació específica. Tots aquests factors de vulnerabilitat creen una barrera, a vegades infranquejable, que els impedeix accedir a una ocupació digna i, per tant, iniciar un procés d'eixida de la prostitució i reinserció social.

Per tot això, és necessari que les administracions públiques els oferisquen **itineraris formatius i sociolaborals adaptats a les necessitats específiques per la seua condició de víctimes de la prostitució**.

Per a la consecució d'aquest objectiu és necessari establir plataformes de col·laboració interadministrativa i pública/privada, perquè són múltiples els actors i professionals que participen en el procés de detecció, assessorament, assistència i reinserció social que ha de posar-se al servei d'aquestes dones.

10. Intervenció i suport a víctimes de prostitució: foment del Programa ALBA

Les dones prostituïdes es troben en situacions de gran vulnerabilitat (ex. desconeixement de l'idioma, absència de permisos de treball i residència, falta de recursos formatius, desconeixement de l'entramat administratiu i institucional, etc.), que els impedeixen

10 ACCIONS PER A UNA ESTRATÈGIA ABOLICIONISTA

Fòrum valencià per a l'abolició de la prostitució

accedir a recursos públics i exercir els seus drets per a iniciar el procés d'eixida de la prostitució.

El programa d'atenció itinerant i de recursos per a l'eixida de l'explotació sexual de dones en contextos de prostitució (Programa ALBA), té com a finalitat avançar en mesures d'intervenció, acompanyament i recuperació davant els casos d'explotació sexual.

La Generalitat fomentarà la promoció d'aquest recurs per a totes les dones en situació de prostitució a la Comunitat Valenciana.